

הלכות יום טוב תצורתה

ביו"ט שהרי אהמול היתה עומדת ומוכנת לאכילת אדם ועכשיו שנמטרפה עומדת לכלבים והרי זה נולד ^{קסב} וכבר נתבאר בסי' תצ"ה ^{קסז} שיש להחמיר ולאסור נולד ביו"ט:

כט כמה דברים אמורים כדורות הראשונים שלא היו מרפות מצויין אבל בזמן הזה שאנו מחמירין הרבה חומרות במרפות ולפיכך המרפות מצויין מאד ואם נאסור למלמל המריפה מחמה לצל כדי שלא הסרה ימנע ולא ישחוט כלל ונמצא ממעט בשמחת יו"ט לפיכך התירו לו למלמלה מחמה לצל ^{קסז}:

ל וכן ממעט זה התירו לו למכרה לנכרי ^{קסח} על דרך שיתבאר ^{קסח} במכירה לישראל הדינו שלא יטול דמים ולא ישקול ולא יזכור לו סכום דמים ואם אינו מאמינו יקח ממנו משכונו ^{קט}:

לא וכן ממעט זה התירו למכור לנכרי חלק האחרים אפילו מבהמה כשרה במקום שאין נמקך מצוי ^{קעא} ואם אפשר להצניע עד לאחר יו"ט בענין שלא יסריח אסור למכור לנכרי מרפה או אחרים ^{קעב} ואם שחמה ערב יו"ט והיה לו שהות למכור לנכרי קודם יו"ט אסור למכור ביו"ט אפילו אי אפשר לשמור שלא יסריח ^{קעג} שלא התירו למכור אלא כדי שלא ימנע מלשחוט אם נאסור לו למכור אבל כשנשחטה בערב יו"ט והיה לו שהות למכור קודם יו"ט אף אם נאסור לו למכור ביו"ט לא ימנע מלשחוט בשביל זה שהרי אפשר לו למכור קודם יו"ט ^{קעד}:

לב דבר שאין המרפות מצוי בו כגון אווזין ותרנגולים אסור למלמלו מחמה לצל אם נמקך ^{קעה} ואפילו יסריח בוודאי וכן אסור למכור לנכרי ^{קעו} כיון שאין המרפות מצוי בו לא ימנע מלשחוט בשביל כך:

תצתח דין שהיטה ביו"ט וכו' ל"ה סעיפים:

א אין מראין סכין לחכם ביו"ט לראות אם היא ראויה לשחוט בה"א כמו שהיה המנהג

קונטרס אחרון

וכן החלבים [ו]העור ^{קסז} וכמו שכתב המג"א בסי' תצ"ט ס"ק טו. וכן משמע בהדיא בגמרא דהולין שם ^{קס}, דאם לא כן לימא שאני התם דהוי נולד משום דנשתנה גופו, אלא על כרחך דהכל הולך אחר ההכנה, ואם נשתנית הכנתו ביו"ט הרי זה נולד. וכן משמע בהדיא ברשב"א שם בשם הרי"ר יונה ^{קסז} עיין שם. וכן משמע בהדיא במג"א סי' תמ"ז ס"ק ג' ^{קסב}:

קסא ראה נמרא שבת כמ. א. תוס' שם ד"ה אבלו, ת"א	קעא לבושו ס"ה תק ס"א. ת"א סק"מ.
ס"ה תנש סק"ט, ט"ו. ק"א סק"ו. וראה גם לקמן	קעב ת"א שם.
ס"ה תקיח ס"א.	קעג מ"א שם. וראה גם לקמן ס"ה תנש ס"ה.
קסו סוף ס"ה.	קעד ראה גם לקמן ס"ה תנש ס"ה. ס"ה תקיח ס"א.
קסז הש"ל ביש"ש פ"ג ס"ה ת"א סק"ט. וראה גם לקמן	קעה הש"ל שם. ת"א שם.
ס"ה תנש ס"ג.	קעו מ"א שם.
קסח טור ושו"ע ס"ג. הש"ל שם. ת"א שם.	סימן תצח
קטט ס"ה תק.	א נמרא בה, ב. טור ושו"ע ס"א.
קע טור ושו"ע שם.	

ציונים לקונטרס אחרון

קנט כדלקמן ס"ה תנש ס"ח וס"י.
 קס שמרמזין דין נשתנה בשבת לדין כלים שנשברו.
 וראה חרשי שאלו בן הלוי ס"ה מגיד. אסוקי
 שמעתהא ביצה יא, ב.
 קסא שמבאר טעם הקסיד שעי"י השחיטה הוי נולד.

הלכות יום טוב תצו

לג

בימי חכמי הש"ס¹ שזא תהיה פגומה ויאמר לו שאסור לשחוט בה מפני פגומתה ויך ויחדנה במשוחות² ונמצא מתקן כלי ביו"ט³ אבל החכם יכול לראות סכין כדי שישחוט בה הוא בעצמו ויכול להשאילה לאחרים⁴ וכן חכם יכול להראות סכינו לחכם אחר מפני שהחכם יודע שהשוחה אסורה ביו"ט ולא יבא להשחיתה⁵:

ב וכן בזמן הזה שכל שוחט בודק הסכין בעצמו⁶ אסור לו לבדוק ביו"ט שזא ישחיתה⁷. ויש אומרים⁸ שלא אסרו להראות הסכין לחכם משום דשמא ישחיתה אלא משום דבימיהם לא היה אפשר לו לשחוט בלא ראיית החכם את הסכין אפילו אם הסכין יפה ונמצא ראיית החכם לבד היא המכשרת את הסכין והרי זה דומה קצת למתקן כלי⁹ אבל בזמן הזה אין ראיית הסכין אלא כדי לברר הספק¹⁰ אם יש בה פגומה אם לאו ונמצא שאין הדבר תלוי בראייה אלא בשלימות הסכין שלא היתה פגומה (קודם שהתחיל לבדוקה) וראייה זו בעצמה אינה מכשרת את הסכין אלא מבררת את הספק בלבד ולכן אין לאסרה ביו"ט.

והלכה כסברא הראשונה ומכל מקום בשעת הדחק כגון שלא ברק הסכין מערב יו"ט¹¹ ונצרך לבשר ביו"ט יש לסמוך על סברא האחרונה¹² ומותר לבדוק הסכין ביו"ט:

ג וכל אדם אפילו אינו תלמיד חכם מותר לבדוק הסכין אחר השחיטה משום דאף אם ימצאנה פגומה בודאי לא ישחיתה¹³:

ד הטבח יכול להוליד הסכין אצל הבהמה¹⁴ אפילו דרך רשות הרבים¹⁵ וכן מותר להוליד הבהמה והסכין אצל המבח¹⁶ ואין חוששין שזא ימלך ולא ישחוט ונמצא מרח ביו"ט שלא לצורך¹⁷ אפילו גדי קטן שצריך להוליד על כתיפו¹⁸ ואע"פ שהיה אפשר להוליכו מאתמול¹⁹ לפי שלא גזרו על ההוצאה שהיה אפשר לעשותה מערב יו"ט²⁰ מטעם שנתבאר בס"י תצ"ה²¹:

ה בהמות שיוצאות ורועות חוץ לתחום ובאות ולנות תוך התחום הרי אלו מוכנות ולוקחין מהן ושוחטין אותן ביו"ט²² אבל בהמות הרועות ולנות חוץ לתחום כל ימי הקצין אף שנכנסים לבית בתחילת ימות הגשמים²³ מכל מקום כל ימי הקצין אין דעת אנשי העיר עליהם²⁴ והרי הן מוקצין²⁵ ואם באו ביו"ט לעיר אין שוחטים אותן ביו"ט²⁶ אם

א לבוש ס"א. וכדלקמן יורד ס"י ח ס"ז וס"ק כו.

ב רחב"ס פ"ד ר"פ שור"ש שם.

ד כדלקמן ס"י תקט ס"ד, וש"נ.

ה גזרזא שם. מור וש"ע שם.

ו מ"א סק"א. מששנעות המ"מ שם.

ז כדלקמן יורד ס"י ח ס"ז וס"ק כו.

ח דרכי משה סק"א. רמ"א ס"א.

ט ר"ן (טו, ב) סד"ה טרו, בשם רד"ה (יד, א). הובא בב"י

ר"ה א"ן.

י כדלקמן ס"ז בראית בבור.

יא ר"ן שם (לענין תר"ח לעצמו). וראה גם לעיל ס"י שכו

ס"א.

יב וד"א שם בשם שחמות ישנים.

יג באר שבע (בפסק שבמוף הש"ת).

יד נהר"ל תל" יו"ט (קנ"ד, ב). משנעות דרכי משה ס"ק

א, בשם שחמות ישנים. שריי כנסת הגדולה הנה"מ.

בשם באר שבע שם. וד"א סק"ב.

טו (חשוה) (ברייחא) י"א, א כבית הלל. רמ"א ס"ב.

טז ר"ן (ה, א) ר"ה גיטין. ב"י ד"ה ויכול. לבוש ס"ב

וראה גם לקמן ס"י תקד ס"ג.

יז ברייתא שם. מור וש"ע ס"ב.

יח גמרא שם ורש"י ד"ה מורו הרביא.

יט מור וש"ע שם.

כ ר"ן שם. ש"ע שם.

כא מ"א סק"ג.

כב סעוף ה.

כג חשוה וברייחא ג. א. ש"ע ס"ג.

כד גמרא שם. ר"ף (כב, א) כנסת מנחתין וכפריש ת"ק

דברייחא. ב"י ד"ה ומברייחא (גם בדעת הגמור).

כה רמב"ם פ"ב ה"ב. ש"ע שם.

כו כלשונא קמא ג. ב (שהיו כנוגות צנזקים שאסורים,

כדלעיל סימן תצו ס"א). וראה לעיל סימן תצו סק"א

ס"ק ה.

כז רמב"ם שם. ש"ע שם.

הלכות יום טוב תצה

בבין השמשות היו חוץ לתחום אע"פ שבאו לעיר (מאלהם) ביו"ט שלא מרעת הישראל אין שוחטים אותן;

ז כמה דברים אמורים בבהמת ישראל אבל בהמות של נכרי אין בהם דין מוקצה כ"מ כמ"ש בס' שו"מ¹⁰³ ולפיכך נכרי שהביא בהמות במקולץ? ביו"ט אם הביאן לצורך נכרי או אפילו אם הביאן סתם לעיר שרובה נכרים שכל המביא מן הסתם לצורך הרוכ הוא מביא¹⁰⁴ הרי אלו מותרים אפילו אם ידוע שלנו חוץ לתחום שהרי איסור מוקצה אין בהם כיון שהן של נכרי ומשום שבאו מחוץ לתחום אין לחוש כיון שלא הביאן לצורך ישראל;

ז אע"פ שספק מוקצה אסור ביו"ט שני של גליות כמ"ש בס' תצ"ז¹⁰⁵ ספק תחומין מותר כיצד בהמות של נכרי שהן רגילות ללון חוץ לתחום וביו"ט שני¹⁰⁶ נמצאו בתוך העיר מותר לקח מהן ולשחטן ביו"ט שאנו תולין לומר מאמש הכניסן לתוך התחום וחיוץ לתומת העיר לנו ולפיכך לא ראינו אותם אמש וכל שכן הנמצאות בעיר בבוקר שחוקה מאמש הכניסם לתוך התחום;

ח עגל שגולד ביו"ט¹⁰⁷ אם האם עומדת לאכילה¹⁰⁸ מותר לשחטו ביו"ט אף להאוסרין מוקצה ביו"ט כיון שאמו מוכנת ועומדת לאכילה הרי הוא מוכן אגב אמו¹⁰⁹ שאם היה רוצה היה שוחט האם קודם שגולד העגל ואוכל שניהם ביו"ט¹¹⁰.

ואפילו אם ידוע שהאם היא מרפה מכל מקום אינה מוקצה ביו"ט שהרי היא מוכנת כבר לכלבים גם העגל אינו מוקצה שהרי הוא מוכן מערב יו"ט לכלבים אגב אמו¹¹¹ שאם קודם שגולד היה רוצה לטלטל שניהם ולהשליכם לכלבים היה מותר וכיון שהעגל מוכן לכלבים מותר ג"כ לאכלו שהרי אינו מוקצה.

ומכל מקום צריך שידע שכלו לו¹¹² תשעת הדישי העיבור לגסה והמשה חרשים לדיקה כדי שיצא מתורת נפל כמ"ש בי"ד סי' ט"ו¹¹³ (ויש מהמורין¹¹⁴ שצריך שיפריס על גבי קרקע כמו שיתבאר בסמוך¹¹⁵):

ט ולפי מנהג מדינות אלו שאין אוסרין מוקצה ביו"ט אלא גולד¹¹⁶ יש להחריז עגל שגולד ביו"ט אפילו אם אמו עומדת לגדל ולדות ואין לאסרו משום גולד כיון שהלידה לא עשתה שנינו בגופו כלל שהרי אף קודם לידתו היה ראוי לאכילה כמו אחר שגולד¹¹⁷:

ונטען החילוק בניהם נתבאר לקמן סי' תקנ"ו סי"ה.
לד ברייתא ג. ב. מור וש"ע סי"ה.
לה רמב"ם פ"ב ה"א. רא"ש פ"א סי' ג. מור וש"ע שם.
לו גמרא שם. מ"א סק"ה.
לז רש"י שם ע"א ד"ה מוכן. מ"א שם.
לח גמרא ג. ספ"א. מ"ט פ"ב ה"א. לבוש סי"ה. מ"א שם.
 וראה לעיל סי' שש ס"ט (בשענומדים להאכילן לכלבים)
 וש"ג מ"ט וציונים.
לט שבת קל"ו. א. ח"ף ביצה (ג. ב.). ד"א שם. מור וש"ע שם.
מ סמ"ק זה בשוער לא הניע לדינו, וראה ש"ע שם סי' ס"ב ועיין שם סי' יג. סי' ברמ"א ובמ"א כאן ספ"ד דעש"י אין אנו בקיאין בה.
מא רמ"א סי"ה.
מב סמ"ק מו. וראה גידול תורה (ג. א. ע' מו. ד. ע. ס.
מג כדלעיל סי' תצה סוף סי"ג.
מד דש"ל בישיב פ"א סי' יד. ח"א ספ"ה.

כח ח"ן (כב, א) ד"ה לענין. ש"ע סי"ג. וראה גם לעיל סי' תצה סכ"ה, וש"ג.
כט סמ"ק ג.
ל מוקם שחיטת הבהמות.
לא רשב"א ענברת הקדש שער ה. ב. ארחות חיים ה"ל י"ט אות כג. ש"ע שם. שאי לא נאטר נמטען איסור תחומין שעשה תכרי לצורך ישראל (כדלקמן סי' תקנ"ו סי"ח). וגם לא נמטען מוקצה (כדלעיל בתחלת המעוף).
לב סמ"ק ה.
לג רשב"א ארחות חיים שם (שספיקו להקל). ש"ע שם (דחיינו ביו"ט שני). ח"א סק"י, ובסי' תקנ"ו ס"ק כד (שביישיב ראשון קי"ל רואלינן להנורא). וראה גם לעיל סי' שבת ס"ה (שתעוקר כהאוסרים ספק תחומין ע"י נכרי, דהוי רבי שיש לו מתיירין). סי' תצ"ו סי"ח (שבמקצתה ספקי להחזור אפילו ביו"ט שני). לקמן סי' תקנ"ו סמ"ו (שביישיב שני התיירו ספק תחומין נמטען ספק ספקא), ובק"א סק"ג.

הלכות יום טוב תצו

לה

י וממעט זה אם הם שבת ויום טוב סמוכים זה לזה ונולד באחד מהם מותר באכילה ביום שלאחריו¹⁰⁰ אף על פי שהוא יום טוב או שבת ואין שבת מכינה ליום טוב ולא יום טוב לשבת (ענין סימן תקנ"ג)¹⁰¹ לפי שאין לידה זו חשובה הבנה כיון שהיה ראוי לאכילה קודם הלידה כמו אחר הלידה¹⁰²:

יא בהמה שהיא מסיכנת והוא ירא שמא תמות אם כבר גמר סעודת יו"ט ואין צורך לה עוד ביו"ט אסור לשחטה ביו"ט¹⁰³ שמשום הפסד ממונו לא התיירו לו מלאכה גמורה שלא לצורך יו"ט שיש בה איסור מן התורה¹⁰⁴ אבל אם אין במלאכה איסור מן התורה כגון שיש שהות ביום לאכול מבהמה זו כוית צלי¹⁰⁵ אחר שתצא נפשה¹⁰⁶ (כמ"ש ביו"ד סי' כ"ז)¹⁰⁷ אע"פ שאין שהות ביום כדי לברקה קודם אכילת הכוית¹⁰⁸ ואע"פ שלא יאכל שום אדם ממנה כלום ביו"ט¹⁰⁹ מכל מקום כיון שיש שהות ביום כדי לאכול ממנה כוית אין איסור מן התורה לשחטה ביו"ט מפני שאם היו מזדמנים לו אורחים שלא אכלו עדיין היום ורוצים לאכול מבהמה זו היתה השחיטה מותרת¹¹⁰ א"כ שחיטה זו נקראת מלאכת אוכל נפש¹¹¹ ולכן אף שאין לו אורחים שרוצים לאכול ממנה מכל מקום כיון שהשחיטה מתרת ומכשרת את הבשר שיהא ראוי לאכול ביו"ט אם זדמנו לו אוכלים אין בשחיטה זו איסור מן התורה אלא שחכמים אסרוה כל שאין בה צורך יו"ט¹¹² ובמקום הפסד לא העמידו חכמים את דבריהם¹¹³:

יב וזוה המעט התיירו לו ג"כ להפשיטה אם הוא בענין שאם לא יפשיטנה יסריח הבשר כיון שמן התורה מותר להפשיטה כשם שמותר לשחטה וכן המעט שנתבאר¹¹⁴ אלא שחכמים אסרוה ולא העמידו חכמים את דבריהם במקום הפסד¹¹⁵:

יג ומכל מקום העור הוא נולד כמו שיתבאר בס' תצ"ט¹¹⁶ ואסור למלמלו ביו"ט אלא אם כן שיר בו אבר אחד¹¹⁷ שאז העור בטל לגבי האבר ומותר למלמלו עמו¹¹⁸:

יד ויש אומרים¹¹⁹ שלא התיירו לו כלל להפשיטה ביו"ט כל שאינו רוצה לאכול ממנה ביו"ט וכן השוחט עוף מפני שהוא מסוכן ואין דעתו לאכול ביו"ט אסור למרוט וצתור ביו"ט¹²⁰ ואע"פ שהעיקר כסברא הראשונה¹²¹ מכל מקום יש להחמיר כסברא האחרונה¹²²:

מתורה).

נה פסחים שם. רבנו ירוהם נביח ד ה"ד (לד, ב). ד"י שם. וכדלקמן סי' תקנ"ב. סי' תקנ"ג. סי' תקנ"ד. וראה מ"מ

נו שהתורה ביו"ט, כדלעיל סי' תצ"ה. וראה מ"מ וציונים.

נז בעל המאור פסחים פסחים (דד, ב). ר"ן שם ד"ה אימרו. ביצה (ב, ב) ד"ה ואודך שני מ"א ריש סי'

תקנ.

נח שו"ת הרשב"א ה"א סי' תרפ"א. מ"מ שם. ב"י שם. **נט** סעוף יא.

ס ח"א סק"ד.

סא סעוף ח (דוקא כששחט לצורך יו"ט התיירו מופה משום החללה, כדלקמן שם סי' ס"ה).

סב ירושלמי פ"ג ה"ג. ר"ן (א, ד) ד"ה מתיני. שו"ע סי' **סג** לבוש סוף סי'.

סד שד"ח גבורים ד, א אות א. דמ"א סי' **סה** מ"א סק"ד (לדעתם).

טז פ"ח סוף סי'.

טז רמ"א שם. כ"ח סי' ר"ה כתב הר"ן אליה ונשא סק"ג.

מה מור בשם בעל העיטור הל' יו"ט (קלה, א), ובשם הרא"ש פ"א סי' ג. שו"ע סי' (והיינו באופן המתיר בשבת, ובדלעיל סי' ס"ו).

מו סעוף א (לענין ביצה שנולדה ביו"ט שחל אחר השבת), וס"ט (לענין ביצה שנולדה בזה אמורה בזה), וס"ט (לענין אפורה שנולד בזה שאסור בזה).

מז בעל העיטור ורא"ש שם. מור ולבוש סוף סי' ס"ה. מ"א ס"ק ג. מ"א ס"ק יא.

מח חשונה כה, א ורש"י ד"ה בהמה. מור וש"ע סי' **מט** פסחים תו, ב. לבוש סי' י. וראה גם לקמן סי' תקנ"א.

נ מנחת שם כתי"ק. מור מש"ע שם. **נא** מ"א סק"ב.

נב בטן זה בשעיר לא הגיע לידנו, וראה שו"ע וש"ך ומ"י שם (שאחר נותר יכול לאכול גם מה שנתקד אחר שחיטת קודם נותר).

נג רא"ש פ"א סי' ה. מור ורמ"א סי' ח"א סק"ג. וראה לקמן הל' שחיטה סי' א ק"א ס"ק ה.

נד פסחים מו, ב. מ"מ פ"א ה"כ. ב"י ד"ה בהמה. מ"א סק"ג. וכו"ל לקמן סי' תקנ"ב (שגם בזה אינו עובר

הלכות יום טוב תצו

מן השומת בהמה בשרה לא וביאנה לעיר במוט או כמומה^{טו} כדרך שהוא עושה בחול^{טז} משום זולת יו"ט^{טז} אלא מביאה בידו אברים אברים^{טז};

מן עוף שנדרס בגלים ויש לחוש שמא נתרסקו אבריו ולכן צריך לחשהותו מעת לעת ואחר כך שחמנו ויבדוק אותו אחר השחיטה שמא נתרסקו איבריו הפנימיים^{טז} כמ"ש ב"ד סי' נ"ח^{טז} ע"ש ואם כלה כבר המעט לעת^{טז} מותר לשחטו ביו"ט ואין חוששין שמא ימצא מרפה ונמצא עשה מלאכה שלא לצורך יו"ט לפי שמעמידין אותו בחוקת היתר^{טז} שרוב העופות הן כשרים^{טז} וזוהו המעט מותר לשחוט בהמות ביו"ט אף במקום שהמרפות מצויות כל כך כמו הכשרות^{טז} לפי שאנו הולכים אחר רוב בהמות שבעולם שהן כשרות.

ויש חולקין על זה^{טז} ואומרים דבמקום שהמרפות מצויות כל כך כמו הכשרות אסור לשחוט בהמה ביו"ט וכן עוף שנדרס בגלים שצריך בדקה אסור לשחטו ביו"ט שמא ימצא מרפה ונמצא ששחטו שלא לצורך יו"ט^{טז} ולפי דבריהם עגל שנולד ביו"ט אסור לשחטו ביו"ט אלא אם כן הפריס על גבי קרקע^{טז} דשמא ע"י שנתרסק בבית הרחם שהוא צר^{טז} ימצא בו מרפת גמור^{טז}.

ואע"פ שהעיקר כסברא הראשונה^{טז} מכל מקום יש להחמיר כסברא האחרונה ועכשיו נהגו העולם שלא לשחוט בהמה ביו"ט אפילו במקום שאין המרפות מצויות^{טז} שמא תמצא מרפה ולפי שזוהו הומיא יתירה לכן אם צריך לה ביו"ט יש להקל והוא הדין במקום הפסד כגון מסוכנת^{טז};

יז בכור^{טז} בזמן הזה שאין יכול לשחטו בלא מום^{טז} אין חכם ולא שלשה הדיימות^{טז} יכולין לראותו אם יש בו מום כדי להתירו לשחטו כיון שאפילו אם יש בו מום ולא הראהו לחכם או לשלשה הדיימות ושחטו הרי זה אסור וא"כ ראיית החכם או שלשה הדיימות היא המתרת את הבכור והרי זה דומה למתקן^{טז} אבל מותר לראות את הבכור ולשתוק ולא להתירו ואע"פ שהוא גומר בלבו שהוא מותר אין בכך כלום^{טז} שהרי אינו מתקן כלום;

יח אם עבר וראה המום שבו והתירו אסור לשחטו ביום טוב מפני שהוא מוקצה^{טז} ואפילו להמתירין מוקצה ביום טוב^{טז} מודים במקצה גדול כזה^{טז} שהרי אתמול ודאי

<p>פא ראה חולין נו, סעי' ואיך.</p> <p>פב מ"א סק"י.</p> <p>פג ב"י סד"ה עוף.</p> <p>פד דש"ע שם.</p> <p>פה ח"א סוף סקמ"ז.</p> <p>פו חשונה כו, א כרבי שמעון. נגדא שם (דפליגי אם רואין ממוזין ביו"ט). מור וש"ע סי"ג.</p> <p>פז רש"י במשנה שם כה, ב ד"ה בכור. מור וש"ע שם.</p> <p>פח ראה ש"ע י"ד סי' שם ס"ב.</p> <p>פט מעט הא' ברש"י שם כו, א ד"ה אין זה (לגירסת הרמב"ם) שם ד"ה בכור, (מדר"ם שם). מעט הב' במ"מ פ"ב ה"ג המואר (ד, א), ח"ן שם ד"ה מותני' בכור. לבוש סי"ג מ"א סק"י. וראה קרא' סי' ק"ב ב ד"ה הנה המ"ן.</p> <p>צ דש"ע ב"ש"ש פ"ג סי' מ, מ"ז סוף סק"טו. מ"א שם.</p> <p>צא חשונה ונגדא שם. מור וש"ע שם.</p> <p>צב דלעיל סי' תצה ס"ג.</p> <p>צג ראה שבת מו, ב, ר"ן (דד, א) ד"ה מותני' ב"י ד"ה וכתב הר"ן, מ"א סק"ה. לעיל סי' ש"ז (שברבי שהיה בשם בעל התלמוד).</p> <p>פ דרכי משה ס"ק ה' דה"א סי"ה (אף לדעת הפתורים). מ"א סק"י (שלה"ו במנהלוקת הגי').</p>	<p>סח חשונה כה, א. מור וש"ע סי"ז. וראה גם לקמן סי' תקי סי"ג.</p> <p>סט מור וש"ע שם.</p> <p>ע רש"י שם ד"ה לא וביאנה. וראה גם לעיל סי' תצה סי"א וש"י.</p> <p>עא משנה שם. מור וש"ע שם.</p> <p>עב נהדא לך, א רש"י (איכנאי דא איפשטא). רמב"ם פ"ב ה"ד (לקולא) רא"ש פ"ד סי' מו. מור וש"ע סי"ח.</p> <p>עג סימן זה בשינוע"ל לא הגיע לדברי, וראה ש"ע שם סוף ג.</p> <p>עד מ"ז סק"י.</p> <p>עה דרכי משה ס"ק ה' לבוש סי"ח.</p> <p>עו לבוש שם. ב"ח ד"ה עוף.</p> <p>עז ב"י ד"ה כתוב.</p> <p>עח אור זרוע הל' י"ט סי' סה. הגהות אשרי פ"ד סי' מו. דש"ע ב"ש"ש פ"ד סי' י"ט. ט"ז סוף סק"ה.</p> <p>עט ר"ן (י"א א) מו"ה גימ' (דב). כלבו סי' נה (י"א, ב), בשם בעל התלמוד.</p> <p>פ דרכי משה ס"ק ה' דה"א סי"ה (אף לדעת הפתורים). מ"א סק"י (שלה"ו במנהלוקת הגי').</p>
---	--

הלכות יום טוב תצו

לו

הסיה דעתו ממנו מלאכלו ביו"ט שלא היה בדעתו כלל שיעשה אדם איסור ויעבור על דברי חכמים¹³ שאסרו להתיר בכורות ביו"ט.

אבל אם נולד ביו"ט¹⁴ ונפל בו מום ביו"ט¹⁵ ועבר וראה את המום שבו והתירו מותר לשחמו ביו"ט אם כלי לו חדשו¹⁶ לפי שבין השמשות שהוא התהלת כניסת יו"ט¹⁷ היה מוכן וראוי לאדם אנב אמו¹⁸ שאלו היה רוצה היה שוחט את אמו ואוכל גם את העובר שבמעיה וכוון שבין השמשות לא היה מוקצה לכן אף שחור ונעשה מוקצה כשנולד שהרי הסיה דעתו מלאכלו ביו"ט משום דאין מתירין בכורות ביו"ט מכל מקום כשעבר וראהו והתירו הרי הוא חוזר להתירו¹⁹ כמו שנתבאר בס"י ש"ק²⁰ דאין מוקצה לחצי שבת עין שם והוא הדין ביו"ט:

יט אם ראה המום מערב יו"ט וראה שהוא מום קבוע שראוי לשחמו עליו יכול לחקור עליו אם נפל המום מאליו ומתירו²¹ כיון שהתירו הוא מחמת ראייתו²² והראייה היתה מאתמול א"כ כבר נגמר עיקר ההיתר מערב יו"ט ואינו מתקן כלום ביו"ט²³:

כ בכור שנפל לבור אסור להעלותו שהרי אינו ראוי לשחמו ביו"ט והרי הוא מטמל דבר שאינו ראוי לז"ה ביו"ט אלא עושה לו פרנסה במקומו²⁴ (א) כדי שלא ימות²⁵:

כא אותו ואת בנו שנפלו לבור מעלה את הראשון על מנת לשחמו ואינו שוחט וחוזר ומערים ומעלה את השני על מנת לשחמו רצה זה שוחט רצה זה שוחט²⁶ דמשום צער בעלי חיים התירו לו להערים²⁷ אבל ע"פ צריך לשחוט את אחד מהן²⁸ אבל אם נפלו בחמות שאינו אותו ואת בנו מותר להעלותן אע"פ שאינו שוחט אחד מהן כיון שראויות כולם לשחמן היום²⁹:

כב בהמה שהיא חציה של ישראל וחציה של נכרי מותר לשחמה ביום טוב³⁰ ואינו כשוחט גם בשביל הנכרי דכיון שאי אפשר לכות בשר בלא שהיטה³¹ נמצאת כל

קונטרס אחרון

(א) כדי שלא ימות כ"י, כן¹ כתב המגיד משנה². וכוונתו לתרץ שלא יקשה שהרי אסור ליתן מזונות לפני כל דבר שהוא מוקצה אף שאינו מהוסר צידה כמ"ש בס"י תצ"ד³, ועל זה הירץ כדי שלא ימות התירו לו מפני צער בעלי חיים. ובה נדחה מה שכתב הפרי חדש בס"י תצ"ד⁴ דלא כמגיד משנה⁵, והוכיח⁶ ממה שכתב הרמב"ם כאן, וכבר נתבאר דלא קשה מידי:

קא ראה ק"א מן סק"ב ד"ה הנה הנג"א.	צד לבוש ס"מ.
קב דמב"ס פ"ב ה"ד, ב"י ד"ה כתב הרמב"ם, ה"א ס"מ.	צה נחמד מן רע"ב, מור וש"ע שם.
קג ח"ח שם, וראה ק"א ס"ק א, לעיל ס"י שה סכ"ו.	צו פיר"ח ס"מ.
קד נחמד [בביתא] ל"ג א כרבי יהושע, מור וש"ע ס"י.	צז שבת קל"ו, א ובדלעיל ס"ח.
קט רמב"ם פ"ב ה"ד, לבוש ס"י, מ"א ס"ק ב.	צח בדלעיל ס"י רס"א ס"א, ס"י ע"ג ק"א ס"ק.
קי רשב"א בענינת הקדש ש"כ ס"י ב, מ"מ שם, ב"י ד"ה תניא, מ"א שם.	צט רש"י חולין נ"א, ב ד"ה שותן, לבוש שם, מ"א סק"מ.
קי"א ח"א שם, וראה ק"א מן סק"ב ד"ה הנה הנג"א.	ק כ"י ד"ה הנה לבוש שם, מ"א סק"מ.
קי"ב נחמד מן, א, מור וש"ע ס"א.	קא מן ק"ו.
קי"ג נחמד שם, ס"ו ס"ק י, משא"כ בעיסה, דלקמן ס"י הקו ס"ב.	קב נחמד מן, מנע"א ורע"ב, מור וש"ע ס"מ.
	קג ק"ו (ד', רע"ב).
	קד לבוש ס"מ.

ציונים לקונטרס אחרון

- א לכללות ק"א — ראה נימוקי יו"ט.
- ב פ"ב ה"ד.
- ג טע"ף ה'.
- ד ס"ב (שתלוי במחוסר צידה).

השחיטה הוא צורך הישראלי¹⁰¹ ואפילו אם יש להם שתי בהמות בשותפות יכולין לשחוט שתיהן¹⁰² שאי אפשר לחלק שיטול זה אחד וזה אחד לפי שאי אפשר שיהיו שוות בכל העניינים שאם זו גדולה וכחושה וזו קטנה ושמינה אף שהן שוות בימים יכול לומר אי אפשר ליקח כל חלקי בקמנה או אי אפשר ליקח כל חלקי בכחושה¹⁰³.

אבל אם הם שוות לגמרי בכל העניינים¹⁰⁴ וכל שכן אם הנכרי רוצה ליתן לו הגדולה והטובה אסור לשחוט את השניה¹⁰⁵ שהרי אפשר לו לחלק.

אבל מותר לו (ג) לשחוט אחד מהן ביו"ט ולחלק אותה עם הנכרי ואחר יו"ט יחלקו את

קונטרס אחרון

(ב) אבל מותר לו לשחוט אחד מהן כ"י. הנה¹ אף שהט"ז² לא כתב כן, מכל מקום דעת הרב בית יוסף³ ולבוש⁴ כמו שכתבתי. וכן דעת המג"א⁵ שכתב אבל אם הנכרי נתן לו הגדולה והטובה אסור לשחוט השנייה עכ"ל, ועל כרחך מיירי שהוא רוצה לשחוט שתיהן ולחלק כל אחת עם הנכרי (דאם לא כן⁶ פשיטא דאסור לשחוט השנייה שאין לישראל חלק בה). ודוקא שתיהן אסור לשחוט, אבל אחת מותר לשחוט אע"פ שיש לנכרי חלק בה והוא רוצה ליתן להישראל לבדו גדולה וטובה אפילו הכי שרי. ומה שהקשה הט"ז מהתוס'⁷, לא קשה מידי, דהתם כיון דהנכרי יכול לכונף את הישראל שיתן לו חלקו קודם אפיייה, מפני שאינו רוצה לאפות היום או מאוה טעם שיהיה או אפילו בלא שום טעם, מחויב הישראל ליתן לו חלקו קודם אפיייה, אם כן כשהישראל אופה הכל בידו הוא נהנה מחלק הנכרי⁸, משא"כ כאן שאין הנכרי יכול לכונף את הישראל שיקח לו בהמה אחת לחלקו אלא צריך ליתן לו מכל בהמה ובהמה, שהרי הן שותפין בכל אחת ואחת, אם כן אין נהנה מחלק הנכרי אלא מחלקו⁹, שבשעת השותפות היה לו זכות זה שיהיה לו חלק בכל בהמה ובהמה¹⁰:

הנה הט"ז בס"ק ט' האריך בענין הוראה ביו"ט ברבר שאם יאסרנו אסור לטלטלו. ולא העתקתיו, משום דכל דבריו אינן אלא לדעת המגיד משנה¹¹, אבל לפי מה שכתבו רש"י¹² ותוס'¹³ ור"ן¹⁴ והר"ה¹⁵ וכן כתב המג"א¹⁶ דהטעם הוא משום מתקן משמע בהדיא דבלאו הכי אין לאסור כלל¹⁷ ודלא כסברת המגיד משנה, וכן עיקר. ועיין בתקיעב ס"י תמו"ו ס"ק ד'¹⁸:

הנה המג"א¹⁹ הניח בצ"ע אם נפלו ב' בהמות שאינן אותו ואתו בנו, ואני כתבתי²⁰ בפשיטת להתיר,

קזי ב"י שם ד"ה ומכל מקום.

קטו רא"ש פ"ב ס"י יג. טור וש"ע שם.

קטז ב"י שם. לבוש ס"יא.

קזו ב"י ד"ה ומכל מקום. לבוש שם.

קיח ח"א סק"א.

ציונים לקונטרס אחרון

והישראל נתן חציה לנכרי כדי שלא תתקלקל, הרי נהנה בשחיטת חלק הנכרי.

טז ולכן אין הנכרי יכול לכופו לקבל בהמה אחת בחלקו.

יז ס"ב ה"ג (בטעם האמצעי), שמה ימצא איסור ויבא לטלטלו.

יח כו, א ד"ה אין זה.

יט שם ר"ה בכור.

כא המאור שם.

כב סק"ז.

כג שהוראה היא רק גילוי מילתא שמותר, ואינו מתקן.

כד שגראה מרבדיו שמתיר להורות ביו"ט.

כה סק"כ.

כו בסעיף כא.

ז לכללות קו"א — ראה נימוקי יו"ט.

ח ס"ק י' (שתחלק ויקבל בהמה שלמה בחלקו וישחוט אותה).

ט ד"ה ומכל מקום (שכשרוצה לאכול רק חצי בהמה אינו צריך לקבל בהמה שלמה בחלקו, כדי שלא

יפסיד שאר הבשר).

י הגהת הלבוש ס"יא.

יא ס"ק כא.

יב אם נאמר שהחלקו ויקבל הישראל בהמה שלמה בחלקו, ולכן יכל לשחוט אותה.

יג כא, א ד"ה עיסה, גבי עיסה של ישראל ונכרי (שלא מתחייב גם כשיש בזה מעט טובת הנאה לישראל,

ובדלקמן ס"י תקו ס"ב).

יד הנאה זו שיש לישראל מאפייית תנור מלא, נהנה מחלק הנכרי.

טו שאי אפשר לכותב בלא שחיטה וכל השחיטה לצורך חלק הישראל (משא"כ כשיכול לכופו,

הלכות יום טוב תצו

למ

השניה ואין אומרים ישחוט הישראל בהמה אחת לצרכו בלבד בלא שותפות הנכרי שהרי הן שוות לגמרי או שהנכרי רוצה ליתן הגדולה והמובכה לפי שאין הישראל רוצה לשהות בהמה שלמה לצרכו מפני שאינו צריך אלא להציה ואם תהיה כולה שלו יפסד הבשר^ע:

בג השוחט בהמה ביו"ט לא יתלוש את הצמר שבמקום שהימה כרי לעשות מקום לסכין^{קכ} אע"פ שאין דרך גזירה בכך והעושה כך בשבת אינו חייב משום גזוז^{קכא} מכל מקום הרי הוא חייב משום עוקר דבר מגידולו^{קכב} לפיכך אסור לעשותה ביו"ט שהרי אין בה צורך אכילה מפני שאפשר לשהות אף אם לא יעשה כן^{קכג} וכן מזה המעט השוחט עוף ביו"ט לא ימרט את הנוצה כדי לעשות מקום לסכין^{קכד} שהרי הוא עוקר דבר מגידולו ועוד שהעושה מלאכה זו בשבת יש לחייבו גם משום גזוז^{קכה} שהרי כן דרך העוף לתלוש גזתו ביד^{קכו}.

אבל (ג) מותר לפנות הצמר^{קכז} או הנוצה^{קכח} ממקום השחיטה ע"י שימושם בידו אילך

קונטרס אחרון

משום דבתוספתא^{כז} וירושלמי^{כח} מתירין אפילו באותו ואת בנו כמו שכתבו הפרי חדש^{כט} ומגיד משנה^ל, וכדאי הן לסמוך עליהם עכ"פ אם אינן אותו ואת בנו שאינו מפורש לאיסור בשום פוסק, וגם דברי רמ"א^{לז} נוטין להחיר כמו שכתב המג"א. וכן עיקר:

(ג) אבל מותר לפנות הצמר או הנוצה כו. כן^ל כתב הפרי החדש^{לז} בפשיטת דאף בנזף דאיכא איסורא דאורייתא מותר לפנות אילך ואילך. וכן כתב המג"א בס"ק כ"ג דלדין קי"ל דבר שאינו מתכוין מותר אפילו באיסורא דאורייתא^{לז}. והוא פשוט ומוטעם בשי"ט^{לז} ובכל הפוסקים בכמה דוכתי^{לז}.

ואף דלכאורה לא משמע כן מדברי התוס'^{לז} והרא"ש^{לז} שחילקו בין בהמה^{לז} לעוף שדרכו בכך. אבל כן דייקת תשכה ולא כתבו כן אלא לדעת רב דסבירא ליה דבר שאינו מתכוין אסור באיסורא דאורייתא יש לחלק בין בהמה לעוף. וכן להמפרשים שמתירין ביו"ט לתלוש ביד משום דסבירא להו דתהולש ביד היו עוקר דבר מגידולו כלאחר יד ולא מיתסר אלא מדרבנן, כמו שכתבו התוס'^{לז}

(משום תלוש), ראה לעיל סי' שלו סי"א. ולענין צדת גיב, ראה לעיל סי' תצו ק"א סי"א א (ד"ה וכו').
קכג ח"ט פ"ג הל"ג הבא במ"א סוף ספק"ל. למש שם.
קכד רא"ש שם. פור וש"ע סי"ג.
קכה ריש לקיש שם בה, א.
קכו גמרא ורש"י ד"ה דהיינו תוס' שם ד"ה דהוה (שנמנעם זה אסור בענף אף לדעת המתירים בבבבחה). רא"ש שם. רמב"ם ונ"מ שם. למש סי"ג מ"ו סק"א.
קכז בבבבחה כד, ב פור וש"ע סי"ב.
קכח פ"ח סי"ג וראה ק"א.

קכט ב"י שם. ל"ו שם בנתהו. משמעות המ"א שם. ולא במ"ו שם. וראה ק"א סי"ב.
קכ תוס' בבבבחה כד, ב ד"ה דהיינו, ושם בה, א ד"ה דהוה (שגם בלאחר יד לא החירו אלא באין מתכוין). רא"ש שם פ"ג סי' ה. דעת ה"י במפר. שו"ע סי"ב.
קכא כהנע"ל סי' שגו סי"א, וש"ג.
קכב מ"א סי"ב כב (שיש בהו משום עוקר דבר מגידולו) וס"ק כג (שנמנעם זהו אוסרים ביו"ט אף שמתירין בבבבחה). וראה גמרא שם (שליב גם עוקר דבר מגידולו הו כלאחר יד בבבבחה). לעיל שם (שנשכת פמור אבל אסור משום גזוז). גירסת (ירושלים) ל"ו י' ע' 209. חקרי הלכות ח"א כה, א. מ"מ צעונים. עוד בענין עוקר דבר מגידולו

ציונים לקונטרס אחרון

ביו"ט, שיש בו אף עוקר דבר מגידולו. ומבואר כאן בפנים דהיינו שביו"ט חייב מטעם זה, ומ"מ מבאר הטעם שממירוס לפנות, דהוי אין מתכוין.
לה מסקנת הגמרא שבת מו, ב.
לו כהנע"ל סי' שלו סי"א, וש"ג.
לז בבבבחה כה, א ד"ה דהוה.
לח שם פ"ג סי' ה.
לט שגם מלאכת עוקר דבר מגידולו ביד הוי כלאחר יד, ובאין מתכוין מותר.
מ שם כד, ב.

כז פ"ג ה"ג.
כח פ"ג ה"ד.
כט סעף י.
ל פ"ב ה"ד.
לא סעף ט (שהאיסור הוא רק שמטלטל דבר שאינו ראוי לו ביו"ט), וכ"ה בפנים סי"ב. וראה גם לעיל סי' תצו ריש ס"ד וסוף סי"ט.
לב לכללות ק"א זה — ראה נימוקי יו"ט.
לג סוף סי"ג.
לד שמבאר הטעם שממירוס תהלישה בכבוד ואוסרים

הלכות יום טוב תצה

ואילך ^{קכט} ובלבד שלא יתכוין לתלוש ואם נתלש מאליו אין בכך כלום שהרי הוא אינו מתכוין לכך ודבר שאינו מתכוין מותר ^{קכז} אפילו באיסורי תורה ^{קכח} כמה דברים אמורים בשממנה בידו אבל אסור לפנות ע"י סכין או כלי אחר ^{קכט} מפני שאי אפשר לו לחדר היטב שלא יתלוש וקרוב לדאי שיתלוש ^{קל} ולפיכך אע"פ שאינו מתכוין לכך אסור כמו שנחבאר בס"י ש"כ ^{קל}.

ואפילו (ד) אם אי אפשר לו לשהוט אלא אם כן תלש הצמר או הנוצה בידו או ע"י שיפנה אותם ע"י שימשכם אילך ואילך ע"י כלי אעפ"כ אסור לעשותן ביו"ט מפני שמלאכות אלו רוב פעמים אפשר לעשותן מערב יו"ט ^{קל} עיין ס"י תצה ^{קל}:

כד אפר כירה ^{קל} שהוסק מערב יו"ט ^{קל} מותר למלטלו ביו"ט מפני שהוא מוכן לכל צרכי האדם ^{קל} ובסות בו רוק או צואה ^{קל} או דם חיה ועוף ^{קל} אבל אם הוסק ביו"ט אסור למלטלו ^{קל} ואף המתירים בגולד ^{קל} מודים בגולד גדול כזה דמעשה חדש הוא

קונטרס אחרון

בסוף ד"ה והיינו טעמא עיין שם, וכן כתב הבית יוסף ^{קל} לדעת הרמב"ם ^{קל}, דלפי דבריהם אפילו מתכוין לתלוש שרי, ולכן יש להלק בין בהמה לעוף דאיכא איסורא דאורייתא ולא שרי במתכוין. אבל לפי מה שכתבו הטור ושו"ע ^{קל} לפסק הלכה דלא שרי אלא בשאינו מתכוין, שוב אין חילוק בין עוף לבהמה. וכן כתב הרא"ש בהרי"ל ועוד ^{קל} דהא פרישנא לעיל דאפילו בצמר של בכור לא שרי אלא בשאינו מתכוין (והיא שיטת החוס'). וכן פסקו הטור ושו"ע ^{קל} וכן [ביו"ט] שרי באין מתכוין עכ"ל, משמע דאפילו בעוף שרי באין מתכוין. וכן כתב המעדני מלך ^{קל} שם על לשון הרא"ש וז"ל ותלישת נוגה אי אפשר אלא במתכוין לתלוש דפנייתן אילך ואילך לא מהני כלום ולכן אסור עכ"ל, משמע בהרי"א דכשאנו מתכוין לתלוש שרי אפילו בעוף. וזה ברור ופשוט:

(ד) ואפילו אם אי אפשר לו לשהוט כו'. זהו ^{קל} האמת הברור לדעת הרא"ש ^{קל} דקרי ליה מכשירין שאפשר לעשותן מערב יום טוב דאסור לעשותן ביום טוב אפילו אם אי אפשר לו זולתו כמ"ש בסימן תצה ^{קל}. הגם שלדעת המגיד משנה ^{קל} אינו אסור אלא מדרבנן משום שאפשר לשהוט בלא הכי, משמע דאם אי אפשר בענין אחר שרי. ומכל מקום כיון דלדעת הרא"ש אסור מדאורייתא יש להחמיר כדבריו. ואף שהמג"א ^{קל} הקשה עליו, מכל מקום לא מלאו לבו לתלות עליו, בשגם שיש לתרץ כל קושיותיו:

קכט ראה לקמן הל' שחיטה ס"י כר ס"ק ד.

קל כדלעיל ס"י של"א ושל"ג.

קלא פשוט ומובחם בש"ס ובכל הפוסקים בבמה הוכתי (ק"א סק"ג).

קלב דח"א ס"ב. ח"א סק"ג ועיין שם (שב"ה בכל כלי).

קלג כדלקמן ס"י תקנ"ב ס"ב.

קלד סב"ב, ע"ש ובק"א ס"י רנ"ן סק"א.

קלה ראה רא"ש ובש"ס. לבוש ס"ב. מ"א סק"ד. וראה

ק"א ס"ק ד.

קלו סעיף ד (לענין מכשירים).

קלז חשונה ב, א. מור וש"ע ס"ו.

קלח גמרא ב, א. מור וש"ע שם.

קלט רש"י שם ד"ה שהוסק, לבוש ס"ו.

קמ תוס' שם ד"ה הכי. וכדלעיל ס"י ש"ג וש"ג.

קמא מש"א"כ בהמה שאינו מענין כיוסו הם, כדלקמן ס"ה

וש"ג.

קמב גמרא שם. מור וש"ע שם.

קמג דעה דא דלעיל ס"י תצה ס"ג.

ציונים לקונטרס אחרון

מא ד"ה כתב הרמב"ם.

מב ס"ג ח"ג.

מג סעיף יב.

מד טעם נוסף שאסורה תלישת הנוצה בעוף, אלא אם

כן אינו מתכוין.

מה כגון לענין יו"ט (משא"כ לענין בכור, ראה טור

וש"ע יו"ט ס"י שם ס"ג, וז"א כאן ס"ק כג).

מז מעדני יו"ט על הרא"ש שם אות פ.

מז לכללות קו"א זה – ראה ניומיקי יו"ט.

מח בכורות פ"ג ס"י ה.

מט ס"ד (ראה שם קו"א סק"ד ד"ה וצריך לומר,

שלדעת הרא"ש גם מכשירין מותר כשאי אפשר

באופן אחר, ולא קי"ל כוותיה בזה).

נ פ"ג ח"ג (ראה קו"א לעיל שם, שלדעת המ"מ אסור

מכשירין שאפשר לעשותן מערב יו"ט אפילו כשאי

אפשר באופן אחר, משא"כ כאן).

נא סק"ד.

שאתמול היה עצים ועכשו אפר^מ ואם הסיק ביו"ט עצים על גבי אפר של אתמול ונתערב אפר של היום באפר של אתמול בענין שאפר של היום לא היה ניכר מעולם בפני עצמו הרי הוא בטל ברוב^מ ואין דנין באן דין דבר שיש לו מתירין בין שמעולם לא נקרא עליו שם איסור^מ שהרי בתחלת הווייתו נתבטל ברוב באפר של אתמול:

כה אפר כירה שהוסק ביו"ט והוא עדיין חם שראוי לצלות בו ביצה מותר למלטלו^מ לכל צרכי האדם^מ שהרי הוא עומד וראוי למלאכתו הראשונה שהיה ראוי לה כשהיה עצים והיינו לאפיה ולבישול^מ וכן אם נצמנן וחזר והוחם מותר למלטלו^מ:

כו גחלים עוממות אסור למלטלן ביו"ט^מ אפילו נתעממו מערב יו"ט שהרי אינן ראוים לכלום:

כז אם הכניס מערב יו"ט עפר הרבה לצורך גיתו או לצורך חורבתו והוא כנוס וצבור במקום אחד מותר למלטלו לפי שאינו מוקצה כלל שכל זמן שהוא צבור דעתו עליו לכל מה שיצטרך^מ במה דברים אמורים כשהכניס עפר הרבה^מ שאינו כמל אנב קרקע הגינה והחורבה אבל אם הכניס מלא קופתו עפר ושטחה בקרקעית הגינה או החורבה מאחר שהעפר מועט הרי הוא כמל לגבי הקרקע ואסור למלטלו^מ (ה) במה דברים אמורים

קונטרס אחרון

(ה) במה דברים אמורים בגינה כל. כן¹ כתב הבית יוסף¹ וז"ל דבטל לקרקע הגינה וחורבה משא"כ בבית וחצר עכ"ל, וכן כתב הלבוש¹, ולפי זה צריך לומר דמה שכתבו הטור וש"ע¹ הכניס עפר הרבה לביתו¹, לאו דוקא לביתו אלא לרשותו:

הנה, הט"ז¹ התיר בשעת הרחק ליטול עפר שאינו מוכן ולכסות, כדי שלא לבטל משמחת יום טוב. ולא התקמי דבריו, משום שאינן מוכנים, דאי איירי בדיעבד שכבר שחט מאי שמחת יום טוב איכא הלא מותר לאכול אף אם לא יכסנו¹, ואי איירי לכתחלה אם כן איך לנו לפסוק כדבריו, שהרי עיקר טעמו של המתיר בגמרא הוא משום שמחת יום טוב כמ"ש בגמרא¹, ואפילו הכי קיימא לן לאסור¹ דלא שרינן איסורא משום שמחת יום טוב עיין בגמרא. ואף רבו דהסמ"ג¹ לא פסק כר"ת אלא כדי שלא לבטל מצות כיסוי דאורייתא. וכל עיקר דברי הט"ז בניוין על מה שכתב דלדידן יש לומר דעשה דוחה לא תעשה כר"ב¹ דסבירא ליה דיום טוב לא הוי עשה ולא תעשה¹.

וציונים.
קמט רש"י שם. לבוש שם. מ"א סב"ב.
קנ מ"א ס"י תקו סק"ו. וברלעיל ס"י ס"ו (שאין מוקצה להצי שבת).
קנא ח"א סב"ב. אליה רבא סב"ל. וראה מנגינת השלחן ס"י גמ' ס"ק ה. פתחא וזמא ס"י כ.
קנב גמרא ה, א ורש"י ד"ה הכניס. טור וש"ע סמ"ו.
קנז רש"י שם.
קנד טור, ב"י ד"ה מכניס ממנשנות רש"י שם. שו"ע שם.

קמד תוס' שם ד"ה אמר. רא"ש פ"א ס"י י. ב"י ד"ה ומ"ש רבנו דבשנותק. מ"א סב"ב. וראה גם לעיל ס"י ש ס"ב. ס"ה שה ס"ב לקמן ס"י תקח ס"א סק"ה.
קמה ח"א שם. וראה גם לעיל ס"י ש"ט. תק"י הלכות ח"א כ. ת.
קמו רמ"א יו"ד ס"י קב ס"ד. מ"א שם. וראה גם לעיל ס"י שב ס"ד.
קמז גמרא שם. טור וש"ע סמ"ו.
קמח ראה רש"י שם ד"ה מותר. לבוש סמ"ו. וראה מ"מ

ציונים לקונטרס אחרון

נט לכללות ק"א זה – ראה ניומקו יו"ט.
 נג ד"ה מבניס אדם.
 נד ס"יו (אבל בבית).
 נה טעוף טו.
 נו לצורך גיתו (משמע שאפילו הכניס לביתו לצורך גיתו אסור לכסות בו אלא אם כן הוא הרבה).
 נז סק"ב.
 נח כמבואר ברש"י ח, טו"ב (ולא התירו אלא מטעם מצות כיסוי, כמבואר בפנים סוף סל"א וסל"ב, וש"ע).

נט לכללות ק"א זה – ראה ניומקו יו"ט.
 נג ד"ה מבניס אדם.
 נד ס"יו (אבל בבית).
 נה טעוף טו.
 נו לצורך גיתו (משמע שאפילו הכניס לביתו לצורך גיתו אסור לכסות בו אלא אם כן הוא הרבה).
 נז סק"ב.
 נח כמבואר ברש"י ח, טו"ב (ולא התירו אלא מטעם מצות כיסוי, כמבואר בפנים סוף סל"א וסל"ב, וש"ע).

הלכות יום טוב תצו

ביניה וחורבה^{קנח} אבל אם הכניס מערב יו"ט מלא קופתו עפר^{קנז} ועירה את העפר בקרקעית החצר או הבית^{קנו} אינו בטל לגבי הקרקע^{קנח} ומותר למלטלו והוא שחזר לו קרן

קונטרס אחרון

זה תמוה מכמה פנים, הלא דאנן קיימא לן בסי' תקפ"ו^ק דאין דוחין אפילו שבות דיום טוב מפני מצות ושופר משום דיום טוב היא עשה ולא תעשה כמ"ש בגמרא פ"ד דר"ה^{קכ}. ועוד דאפילו לרובא אין היתר אלא אם כן מקיים המצוה באותו הרגע שדוחה הלא תעשה כדאמרינן בגמרא^{קכ} בהדי דכתיש קמכסי ע"ש. ועוד מה שכתב^{קכ} דרב יהודה דסבירא ליה דבעינן דקר נעוץ^{קכ} היינו למאן דסבירא ליה דאין עשה דוחה לא תעשה ועשה מדלא התיר אלא כדיעבד אבל לבית הלל אליבא דר"ת עשה דוחה לא תעשה ועשה^{קכ} ומותר לכתחילה, לא הבנתי. ואדרבה נהפוך הוא^{קכ} הדיעבד איכא מצוה עשה דכיסוי אבל לכתחילה אין כאן מצוה עשה כלל, דהא דאמרינן אין שמהה אלא בבשר^{קכ}, היינו שלמי שמהה כמו שכתב הבית יוסף בסי' תקכ"ט ע"ש. ואף שרש"י פ"ב [ב] דביצה^{קכ} הלק עליו, מכל מקום מודה דאין מצוה עשה זו דוחה את שום לא תעשה, כיון שהיא תלויה בדעת האדם, שהרי מותר להתענות תענית חלום ביום טוב משום דהתענית עונג לו כמ"ש בסי' רפ"ח^{קכ}, וכל מצוה שתלויה בדעת האדם אינה דוחה את לא תעשה, כדאיתא בפ"ג דכתובות גבי אונס ומפתח^{קכ}. ותדע, דהא לא שרינן צידה דאין בה אלא איסור דרבנן לרוב הפוסקים^{קכ}, ומשמע אפילו אם אין לו בשר אחר כי אם מה שיצור. ועוד^{קכ}, דהא משום מצוה כיסוי שרינן איסור מוקצה לכסות אפילו כירה שהוסק ביו"ט^{קכ}, ובהמות מדבריות^{קכ} ויונים שאינם מזומנים^{קכ} וזוהי מוקצה בפרט בניה צריכים זימון^{קכ}, ולא שרינן משום שמהת יו"ט אם אין לו בשר אחר. אם כן אף אם כוונת הט"ז להתיר לכסות בעפר שאינו מהוסר הפירה, מכל מקום יש לאסור משום מוקצה, לדידן דלא שרינן משום שמהת יו"ט להשתמש במוקצה או לאכלו^{קכ} (עיין מה שכתב המג"א בסי' תצ"ט ס"ק י"א^{קכ} והק"ט ס"ק ט"ו^{קכ}, ועיין במהרש"א ד"ף ה' פ"ג ד"ק). וכך עיקר, שלא להתיר טלטול מוקצה גמור משום שמהת יו"ט^{קכ}, כדעת רש"י^{קכ} ורמב"ם^{קכ} ותוס'^{קכ} וראש"י^{קכ} ור"ן^{קכ} וכל האחרונים ז"ל:

קנה ר"י שם.
קנו רב יתרה בגמרא שם. מור ושוע"י סי"ג.
קנז רש"י שבת דף י' ע"א ד"ה מכניס (ועערה העפר

ציונים לקונטרס אחרון

- פ כרלעיל סי' תצו סי"ז.
- פא כשאינו סמוך לעיר, כרלעיל שם סי"ב.
- פב אף שהתירו לטלטל מוקצה לצורך אכילה, וכדלקמן סי' תקט ט"ז, וש"י.
- פג שמותר לטלטל מוקצה לצורך שמחת יו"ט, וכדלקמן סי' תצט סי"ג.
- פד שחילק בין טלטול מוקצה לצורך אכילה, לבין השתמשות בו, וכדלקמן סי' תקט סי"ז.
- פה ע"א בתוס' ד"ה אמר (שחילק ביניהם באופן אחר).
- פו אבל ראה לקמן סי' תצט סי"ג שמותר לטלטל מוקצה מחמת חיסרון כוונת לצורך שמחת יו"ט, וראה לקמן סי' תקט ט"ז שמותר לטלטל מוקצה גמור לצורך אוכל נפש, אבל שימוש במוקצה אסור.
- פז ט, ב ד"ה מחלפת (שמשהו זו אינה מחלפת, ולב"ה לא ישחט אלא אם כן יש לו עפר מוכן).
- פח פ"ג ה"א.
- פט ט, ב ד"ה אמר.
- צ פ"א ט, ב.
- צא (ה, ב) ד"ה מתיג, הובאו בכ"ז ד"ה מותר, שלדעתם משנה זו אינה מחלפת.
- סד סכ"א. לקמן שם סכ"ב.
- סה לב, ב, וכרלעיל סי' תצה סי"א.
- סו ביצה ה, ב.
- סז ה"ט"ז שם.
- סח שם ז, סו"ע"ב.
- סט אולי תיבה זו מיותרת (וכרלעיל, שלדעה זו הוא רק ל"ח).
- ע דאף במקום שמצוה כיסוי דוחה, אין שמחת יו"ט דוחה.
- עא עפ"י קט, א.
- עב ד"ה כתב הרמב"ם, וראה גם לקמן שם סי"ז.
- עג ט, ג (השקזה היא בבשר עם היין).
- עד סיפ"ג.
- עה מ, א, וראה צבי תפארת סי' יג, רשפי אש (לארז)
- עשה א, חוב"ב ב סי' ט, חוב"ב ג סי' טו, כללי הפוסקים והחוראה כלל נח.
- עז כרלעיל סי' תצה סוף סי"ט, סי' תצו ק"יא סק"א.
- עז ועוד מצונו, דאף במקום שמצוה כיסוי דוחה, אין שמחת יו"ט דוחה.
- עח כרלעיל סי"א.
- עט כרלעיל סי"ה.

הלכות יום טוב תצה

מג

וויי קט¹ דכיון שלא שטחו² באמצע החצר והבית למרמס רגלים³ ניכר הרבר שחפץ בו לעשות צרכיו⁴ דעתו עליו לכל מה שיצטרך:

כה כמה דברים אמורים דמותו לטמלו לכל מה שיצטרך כשהכניסו בסתם⁵ דמן הסתם דעתו לכל מה שיצטרך למחר אבל אם הכניסו מערב יו"ט כדי לכסות בו דם חיה ועוף שישחוט למחר אסור לכסות בו צואה שהרי אתמול כשהכין את העפר לא היה יודע שיעשה התינוק צרכיו במקום המאוס שיצטרך לכסות צואתו ולא היתה כוונתו בהכנסתו את העפר אלא לכסות דם חיה ועוף שברור לו שישחוט למחר והמכין לדבר שודאי לו אין הכנתו מועלת לצורך דבר שספק לו בשעת הכנה⁶ וכן כל כיוצא בזה:

כז כמה דברים אמורים דמותו לטמל עפר כיום טוב כשהעפר תיחוח כל כך שאינו עושה גומא בנמילתו שמיד שנוטל העפר נופל עפר אחר תחתיו למקומו⁷ אבל אם אינו תיחוח כל כך אפילו הוא תלוש⁸ ונתן בכלי אסור ליטלו מן הכלי שלא יעשה גומא בהעפר ואף על פי שהיא מלאכה שאינה צריכה לגופה שהרי אינו צריך להגומא עצמה אלא לעפרה⁹ ומן התורה אין חייבים על מלאכה כזו מכל מקום לבתולה אסור לעשותה מדברי סופרים¹⁰ אבל מותר ליטלו בענין שלא יעשה גומא בעפר כגון שהוא צבור כעין הר מותר ליטלו מן ראש השיפוע¹¹:

ל מי שיש לו אפר הראוי לטמלו או עפר תיחוח מוכן מערב יו"ט בענין שמתור ליטלו ביו"ט ועל דרך שנתבאר הרי זה שוחט חיה ועוף ביו"ט ומכסה דמם¹² ומותר ליתן עפר או אפר למטה קודם השחיטה כמ"ש ביו"ד סימן כ"ח¹³ ואין חוששין שמא אחר כך ימלך ולא ישחוט¹⁴ ונמצא טרה שלא לצורך:

לא אבל אם אין לו עפר או אפר הראויים לטמול הרי זה לא ישחוט¹⁵ ואם עבר ושחט אם יש לו אפר כורה שהוסק ביו"ט¹⁶ או עפר שאינו מוכן¹⁷ והוא תיחוח כל כך עד שאין נעשה גומא בנמילתו ממקומו¹⁸ מותר לכסות בהם מפני שמצות כיסוי שהיא מן התורה דוחה איסור טמול מוקצה שאינו אלא מדבריהם¹⁹:

לב ואם אין לו אפר שהוסק ביו"ט ולא עפר תיחוח הרבה אלא עפר תיחוח²⁰ מעט והוא מונח על גבי עפר קשה בענין שאם יטול קצת מן העפר ישאר גומא במקום נמילתו²¹ אם זה העפר הוא מוכן מערב יו"ט²² כגון שתלשו מן הקרקע והניחו בחצרו

קע חשנה ב. א. מור וש"ע סי"ד.
קפא סימן זה בשוע"ר לא הגיע לדנין, וראה ש"ע שם סי"ה.
קעב גמרא ג. ב. מ"א סוף סק"ח.
קעג חשנה ב. א. ככ"ה. מור וש"ע סי"ד.
קעד תוס' ה. א. מה"ה אגרי, ורא"ש פ"א סי' י. בשם ירושלמי פ"א ה"ג. מור וש"ע ספ"ו.
קעה יש"ש פ"א סי' כג. הבא במ"א סק"ח.
קעו תוס' שם ד"ה בעפר, יש"ש שם, ח"א שם וסק"ב.
קעז תוס' מה"ה אגרי, ורא"ש שם, בשם הירושלמי שם. וראה ביבול תורה (נג.) א' ע' נח.
קעח גמרא ה. רע"א (כ"ד שלא יעשה כתישה), וברלב"ן סי"ד.
קעט תוס' שם ד"ה בעפר.
קפ רא"ש פ"א סי' י. ח"א סק"ח.

קנט מור וש"ע שם. מור וש"ע שם.
קס רש"י שם ד"ה והוא, ש"ע שם.
קסא רש"י שבת שם ד"ה והוא.
קסב רש"י ביצה שם. ש"ע שם.
קסג רש"י שם ד"ה מנבים (בסתם). מור וב"י ד"ה מנבים.
קסד רבא שם ע"ב ורש"י ד"ה אהר. יש"ש פ"א סי' כג. ח"א סק"ל.
קסה ח"א סק"ב. עפ"י תוס' שם ע"א ד"ה בעפר, ור"ן (ד.) א' ד"ה גמרא והוא. וראה גם לעיל סי' שח סוף מע"ג.
קסו ח"א שם. וראה לקמן סי' תקנ"ב. לעיל סי' שא סוף סי"ד.
קסז רבא שם, וכפ"י תוס' שם ד"ה ואינו. מ"א סק"ח.
קסח ראה תוס' שם. לעיל סי' רעח רס"ג.
קסט ט"ו מק"ה.

הלכות יום טוב תצה

מד

כדי לכסות בו ביו"ט או אפילו אם הוא מחובר לקרקע אלא שנעץ בו דקר מערב יו"ט^א כדי לכסות בו ביו"ט הרי הומין אותו^ב לצורך יו"ט ואין בו משום מוקצה ולפיכך מותר לכסות בו אם כבר עבר ושחט^ג ואם לא נעץ אלא דקר אחד ולמחר נצרך לדקירות הרבה מפני ששחט הרבה מותר לדקור כמה דקירות ביו"ט^ד בעפר תיחוח שנעץ בו הדקר בערב יו"ט שהרי כבר הכינו לכך מערב יו"ט ואע"פ שיש כאן איסור עשיית גומא^ה מכל מקום כיון שאינו אסור אלא מדבריהם כמו שנתבאר^ו לא העמידו את דבריהם במקום מצות כיסוי^ז.

אבל אם לא נעץ בו דקר מערב יו"ט כדי להכינו לצורך יו"ט אסור לכסות בו ביו"ט אפילו כבר עבר ושחט כיון שיש כאן שני איסורים איסור עשיית גומא ואיסור מלטול מוקצה^ח לא רצו החכמים לבטל דבריהם כל כך ויש כח ביד החכמים לעקור דבר מן התורה בשב ואל תעשה^ט:

לג ואפילו אם נעץ דקר בעפר המחובר לקרקע שהוא תיחוח כל כך עד שאין נעשה גומא בנפילתו ממקומו אע"פ ככתחלה אסור לשחוט חיה ועוף ביו"ט אם אין לו אפר או עפר אחר מוכן^י מפני שנעיצת הדקר אין עושה הכנה גמורה ואין סומכין עלה אלא אם כן כבר עבר ושחט^{יא}:

לד אם כבר עבר ושחט ואין לו אלא גוש עפר שאין ראוי לכסות בו עד שיכתשנו כמו"ש ביו"ד סי' כ"ח^{יב} הרי זה לא יכתשנו ביו"ט^{יג} מן התורה^{יד} שאין מצות עשה של כיסוי הדרם דוחה את לא תעשה של יו"ט שיש בה עשה ולא תעשה^{טו} שהרי נאמר בה שבתון כלומר שבות ממלאכה וזוהי מצות עשה^{טז}:

לה כוי שהוא ספק חיה ודמו מעון כיסוי ספק שהוא בהמה ואין דמו מעון כיסוי אין שוחטין אותו ביו"ט ואם עבר ושחטו אין מכסין את דמו ביו"ט^{יז} אפילו יש לו אפר או עפר תיחוח מוכן מערב יו"ט מפני הרואים שלא יבאו להתיר חלבו שאמרו וראי חיה הוא^{יח} דאם לא כן לא היו ממריחין מספק לכסות דמו ביו"ט^{יט} וזוהי הפעם אסור לשחטו לתוך הכלי וליתן עפר מעט לתוך הכלי לקבל בו הדרם כדי לכסותו לערב אע"פ שבחול מותר לעשות כן כמו"ש ביו"ד סי' י"א^כ מכל מקום ביו"ט אסור לעשות כן

קצא רשב"א שם. פ"ח שם.
קצב סימן זה בשע"ת לא הניח לדינו, וראה שו"ע שם סי' וס"ו (תיחוח). ש"ך שם סי' לו (דק ונפרך).
קצג גמרא ה', ב' ודברים ספ"ב.
קצד בדלעיל סי' שא ס"א. וראה מ"מ יעו"ט.
קצה גמרא שם. ו"ה לקמן סי' תקי ס"ט. סי' תקנז ס"א.
קצו סי' תקנז ספ"ב. וראה לעיל סי' תמו ס"ה (שגם עשה ולא תעשה אינם דוחים עשה ולא תעשה). ולענין מלאכות שאובות בהם מתוך כו', ראה לעיל סי' תצה ס"ג וש"נ.
קצז בדלעיל סי' תצה סוף ס"א.
קצח חטונה הלוי' פ"ג. ב' מור ושע"ע ס"ח.
קצח גמרא בבהה ה', ב' ורש"י ר"ה משום. מור ושע"ע שם.
קצט ר"ף (ד', ב'). רא"ש פ"א סי' יא. שו"ע שם.
ר רא"ש הלוי' פ"א סי' א. מור יו"ט סי' כח.
רא מ"א סקל"ד. הרישה ירד שם ס"ב. ש"ך ביו"ד שם (סי' י"א) ס"ק י.
רב סוף ג.

קפא גמרא ג', מנ"ב. מור ושע"ע ס"ד.
קפב ח"ו ח', א סה"ח יא"ג. מ"א סק"ז וסקל"ב.
קפג משנה שם. מור ושע"ע שם.
קפד ר"ה ופירושו. רמ"א ס"ד. וראה ק"א סי' ג, הפעם שמכחה פירש דמייור ששחט הדיב ונתערב דם חיה בחיה.
קפה גמרא שם.
קפז סוף פ"ג.
קפו ראה תוס' שם ר"ה יא"ג. מהרש"א שם (משום מצות כיסוי). לעיל סוף פ"א. מ"מ יעו"ט. הקרי הלכות ח"א כ"ה. ב.
קפח רא"ש פ"א סי' י. מ"א סק"ה.
קפט תוס' ח', ב' ד"ה תני. יבמות ז', א. ובדלעיל סי' קכ סוף וש"נ.
קצ רא"ש פ"א סי' ג. מ. דברים סוף"ב (לפירוש המ"מ שם). רשב"א ג', ב' ד"ה והוא, ובנבחרת הקדש שע"ב ב' ס"ב פ"ח ס"ד. וראה מ"מ יעו"ט.

מה הלכות יום טוב תצו

שלא יבאו הרואים להתיר תלבושת ואם עבר ושחטו ביו"ט ונבלע הדם בקרקע אם רישומו ניכר במצואו יו"ט צריך לכסותו כמ"ש ביו"ד סי' כ"ח ה"ג.

כמה דברים אמורים שאין מכסין את דמו ביו"ט כששחטו בקרן זוית וכיוצא בה"י מקום שאין בו דריסת הרגל תמיד אבל אם שחטו באמצע החצר אפילו דם בהמה יכול לנסות אם יש לו אפר או עפר מוכן מפני שהוא צריך לכסות כדי שלא יתלכלכו כליו בחצרות ולכן גם הרואה שמבסח דם הכוי לא ימעה להתיר תלבוש כי יודע הוא ג"כ שהוא עושה לנקר חצרות;

ל"ן שחט כוי וחיה ועוף ה"י או בהמה וחיה ועוף ה"א ונתערבו דמם זה בזה בענין שחיוב בכיסוי ה"ב כמ"ש ביו"ד סימן כ"ח ה"ג אם הוא בענין שאם לא היו הדמים מעורבים היה מבסח דם חיה ועוף ביו"ט כגון שיש לו דקר נעוץ מערב יו"ט ה"י ואין צריך לומר אם יש לו אפר או עפר תיחוח הרבה מוכן מערב יו"ט הרי זה מבסח כל תערובת הדמים ביו"ט צריך דברים אמורים שישכח לנסות את הכל כמעט דקירות ה"י בענין שאף אם לא היה צריך אלא לנסות את דם החיה ועוף בלבד היה צריך לכל כך דקירות אבל אם אין יכול לנסות כל דם התערובות אלא ע"י דקירות הרבה יותר ממה שהיה צריך לדם חיה ועוף בלבד (1) אסור לעשות אפילו דקירה אחת ה"י ואפילו באפר או בעפר תיחוח מוכן

קונטרס אחרון

(1) אסור לעשות אפילו דקירה אחת כ"י. כן ב"ב כתבו הטור וכל האחרונים ז"ל ב"ב. ומה שכתב הט"ז ד"אין צריך לנסות אלא מקצת הדם, לדבריו קשה, אפילו נתערבו דם חיה בהמה ה"א אסור לעשות כי אם בדקירה אחת, ואפילו יש לו הרבה דקרים נעוצים מערב יום טוב ב"ב, כיון דלכתחלה אסור לשהוט אפילו יש לו דקר נעוץ ב"ב, מוכח דיש חשש איסור אפילו בדקר נעוץ, אם כן למה לנו לעשות איסור בתנן כיון צריך רק דקירה אחת לכיסוי דמים ב"ב, והוא ז"ל בעצמו התייר אם יש לו הרבה דקר נעוץ ב"ב וכתב לכן מוכח מגמרא ומכל הפוסקים. אלא הדבר ברור דלא סגי בדקירה אחת, שהרי כאן מייירי שאם היה דם בהמה מים היה מריאת דם ניכר

ר"ג דרישה וש"ך שם.	ר"י חשב"א בעבודת הקדש שער ב סי"ב פ"ח סוף ה"א.
ר"ד רא"ש שם. טור וש"ע סי"ח.	ר"א גמרא ח"ב. טור וש"ע סי"ב.
ר"ה סעף ג.	ר"ב מ"א סק"ג.
ר"ו פסקי ר"ד ח"ב ד"ה תני. פסקי רא"ז פ"א ה"ב סי"ח.	ר"ג סעף יד.
שלטו הנבונים (ד), אות ד. רמ"א סי"ח.	ר"ד טור. ב"ח ד"ה שחט. מ"א סק"ג.
ר"ז ראת לבוש סי"ח.	ר"ט פ"ח שם.
ר"ח פסקי רא"ז שם. שלטי גבורים שם. רמ"א שם.	ר"ט טור. רש"י ב"ש פ"א מוס"י כג. מ"א סק"ח. ב"ח סוף ה"א.
ר"ט ט"ז סק"ב.	סוף ה"א. פ"ח שם. דלא כש"ז סוף סק"א.

ציונים לקונטרס אחרון

צ"ב לכללות קו"א זה — דאה נמוקי יו"ט.
צ"ג מצעוין כפנים (הובא הטעם מיוש"ש פ"א סוסי' ג).
צ"ד טוף סק"א (הוא לא יכסה דם המחוייב בכיסוי ומצא טורח ביו"ט שלא לצורך).
צ"ה טוף סק"א (שחולק על טעם הג"ל וסובר שהכל נתערב ויש בכל חלק דם חיה ועוף, ולכן יש לנסות עכ"פ מקצת הדם).
צ"ז שגם שם נתערב הכל ויש בכל חלק דם חיה וחיות, וסגי בכיסוי מקצת הדם.
צ"ח שילדע הרמ"א סי"ד סגי בדקר נעוץ אחד להכנת הרבה דקירות, ולדעת הט"ז (סי"ק בא, ק"וב לסופו) היינו דרוק כשהיה לו הרבה דקרים נעוצים מערב יו"ט. וקו"ל לעיל סל"ב כרמ"א.
צ"ח ברעיל סל"ג וש"י.

צ"ח לא מיבעי לדם חיה אחת, שאף אם צריך כמה דקירות לנסות כולה סגי בכיסוי מקצת הדם (כמבואר ביו"ד סי' כח ט"ו).
צ"ח אלא אפילו כשנתערב דם חיה בחיה, לדעת הט"ז שהכל נתערב ויש בכל חלק דם שתי החיות אי"כ יהי' סגי בכיסוי מקצת הדם בדקירה אחת.
צ"ט שיע"פ בזה הסכים לפסק הרמ"א שהתיר בכמה דקירות.
ק"כ כי הדם לא נתערב לגמרי, ואפשר שברקירה הראשונה לא כיסה את דם הבהמה (או החיה השנייה), ולכן בתערובות דם חיה בהמה לא התירו אפילו דקירה אחת (כמבואר באן בפנים), ומה שהתיר הרמ"א בכיסוי כמה דקירות מייירי ששחט ז"ל (כרעיל סל"ב) ונתערב דם חיה בחיה.

הלכות יום טוב תצח-תצט

מערב יו"ט^ד רשנא לא יכסה דם המחוויי בכיסוי ונמצא מורה ביו"ט שלא לצורך^ה ואין צורך לומר שאסור לכסות את כל דם התערוכת שהרי בוראי הוא מורה שלא לצורך^ה:

לז' שהט היה ועוף בערב יו"ט ולא כיסה דמם אסור לכסותם ביו"ט^ה אפילו בעפר מוכן^ו שהרי אף אם לא יכסה יהא מותר לאכלם ביו"ט^ה ונמצא מורה שלא לצורך יו"ט^ה מה שהיה אפשר לעשותה מערב יו"ט^ה:

לח' השוחט היה ועוף ביו"ט על גבי קרקע קשה ושכח ולא נתן עפר תיחוח למטה אע"פ שבחול צריך לגרום את הדם וליתנו על עפר תיחוח ולכסותו כמ"ש ביו"ד סי' כ"ה^ו מכל מקום ביו"ט אין לעשות כן אם נתייבש הדם קצת לפי שיש בכאן מלאכה גמורה^ז שנוטל גבשושת מעל הארץ^ז ובשבת חייב משום בונה כמו שנתבאר בסי' ע"ב^ז:

תצט ריח הפשט ומליגה ומליחה ביום טוב וכו' י"ג סעיפים:

א' אין מרגילין ביו"ט^א כיצד הוא המרגיל זה המפשט את העור מרגילה^ב כלפי ראשה^ב ומוציא כל העור של הגוף שלם כדי לעשות ממנו נאד^ב שנמצא שמורה ביו"ט שלא

קונטרס אחרון

בו, דאם לא כן אין צריך כיסוי כלל כמו שכתוב ביו"ד סי' כ"ח סעיף י"ג, ומשנה שלימה שנינו בפרק ד' ^ה דמסכת מקואות נפל לתוכו יין ושינו מקצת מראיו, עיין שם דמוכה אפילו לה בלה אינו מתערב בשוה בכל החלקים מהתערובת אלא יש במקום אחד יותר מבמקום אחר באותו תערובה, ולכן במקום אחד יש בו מראה אדמומיות ובמקום אחד אין בו, ולכן אסור לכסות אפילו בדקריה אחת, כיון שאנו רואים דם הבהמה כאילו הוא מים, אם כן שמא ייחא הכיסוי במקום שאין בו מראה דם החיה והעוף, ונמצא טרה ביו"ט ולא קיים שום מצוה, והו כוונת רש"ל ^ה.

ומה שהקשה הט"ז מענין ביטול בששים ^ה, לא קשה מידי, דודאי מתערב בכל התערובת ואין משהו מהתערובת שלא יהא בו משהו מהדבר שנתערב, דבלה יש בילה כמ"ש בפרק קמא דר"ה ^ה ולכן נתבטל בס', אבל מכל מקום אין כל חלקי התערובת שוין, דבמקום שנפל דבר שנתערב שם באותו חלק ממש וסמוך לן נרגש יותר דבר שנתערב מבחלקים אחרים, הן במראיתו וכמ"ש במשנה דמקואות, והן בטעמו. ומכל מקום כיון דגם בחלקים אחרים בכל משהו מהם יש גם כן משהו מן דבר שנתערב, לכן אם יש ס' פעמים כמותו נתבטל טעמו מהמת עצום מיעוטו וקלישתו אפילו באותו חלק שנתערב שם תחלה, מהמת שהולך ומתפשט משם לחלקים אחרים רבים כל כך ^ה:

- ריז** רמב"ם פ"ג ה"ב שו"ע שם.
ריח רש"ל שם. ונתבאר בקו"א ס"ק ו.
ריט שבוה מורה אף רמ"ז שם.
רכ ונחא ה', מו"כ. מור שו"ע ס"ב.
רכא רשב"א ת, ב ד"ה והא דאמרינן כי ה"ה אתי: ובעובדת הקדוש שקרב ב ס"ב מ"א סק"ט.
רכב רש"י שם ד"ה אין. מ"א שם.
רכג רשב"א שם ד"ה אתי.
רכד רש"י שם. לבוש ס"ב. וראה גם לקמן סי' תקנ"ו.
רכה לענין עושה שנילושה בערב יו"ט.
רכה סעיף ו.

ציונים לקונטרס אחרון

- קג' שמוה שלח בלח בטל בס' רואים שנתערבו לגמר ולא חוששים שנשאר במקום אחד האיסור בפ"ע.
 קד' יג, סעי"ב ובש"י שם ר"ה חוץ.
 קה' ראה לעיל סי' תמו סכ"ב. סי' תסז סמ"ו.